

vitem purpuratum, et non palatum consulem, sed stratum stillam digitum minoris cernit inquirere. O quantarum mutatio! Ille qui ante paucos dies quasi triumpharet Capitolinas ascendit ares, nunc desolatus est nudus, non in lacteo colli palatio, ut uxor megitur infelix, sed in sordentibus tenebris continetur. Ille vero quam unius cubuli secreta dilabunt, que pauper videbatur et tenuis, cuius vita pitibatur amenita, Christum sequitur, et dicit: Quaecumque audimus, ita et vidimus in civitate Dei nostri. Unde patet esse concludit: «Quapropter moneo, et flens gemens quae contestor, ut, dum hujus mundi vitam currimus, non dubius tunies, id est duplice vestumar fide; non calecentorum bellibus, mortuis videlicet operibus, prægravemur: non divularum nos pera ad terram premat: non virge, id est potentie singularis, queratur auxilium; non pariter et Christum velutum habere et seculum; sed pro brevibus et caducis aeterna succedunt, et cum quotidie (seundum corpus loquor) pretermoriam, in easteris non nos perpetuus existimamus, ut possimus esse perpetui.»

Hac et ego suspirans gemens scribo, dum cogito tot quotidie perennant et in gubernacionem descendentium ruinas, ubi a vernis orum non morietur, et ignis non extinguetur. »Atque te, o lector, per viscera misericordie Dei nostra, per tuum ipsius sudorem, per unicum animulum tibi creditum, tueque curae commissum obsecro et obtestor, ut aeternitas et aeternorum tormentorum, neque ac gaudiorum, tibi a deo utrinque propostorum, de quibus hic unam jacis aliam, eamque irreversibilem, memoriam vivam tibi semper ob oculos ponas: haec duo non recedunt a mente tua: in hoc seculo et vanitas vanitatum, et omnia vanitas: o quantum est in rebus inane! o sine Christo quam vanum omne quod vivimus! In futuro, veritas veritatum, et omnia veritas, stabilitas stabilitatum, et omnia stabilitas, AETERNITATEM, ET OMNIA ETERNITAS: in celo dulcissima, in gehenna miserissima, ubi a vermis non morietur, et ignis non extinguetur. Ergo in medio constituta sic vive, ut in aeternum vivas. Ulica et brevis est vita tua; ubi mortuus haeris, ad vitam hanc redire non habebit: sapere, et erroris commissos corrigere non dabatur: clausa erit penitentiae janua. Ille prævidens sapito, dum tempus habebat.

Ita momentum quod delectat, ubi aeternum

quod cruciat; hic momentum quod cruciat, ihesum quod detectat. Verminus eorum non morietur, et ignis non extinguetur; gloria horum non morietur, et felicitas non extinguetur. Ille nunc juvenis, latere in adolescentia tua, ambula in viis cordis tui, et in intuitu oculorum tuorum, et scito quod pro his omnibus adducet te Deus in iudicium. Illo vase, vase inbia; mox peritius testatio, etras moriture. O vani filii aida, mendacia in stateris, ut decipient ipsi de vanitate in idipsum! O umbra, o somnum, o universa vanitas omnis homo vivens! Memento Creatrice tui antequam veniat tempus afflictionis, antequam rumpan funiculus argenteus, et recurvat vita aurea, et conteratur hydria super fontem, et revertatur polvis in terram suam unde erat, et spiritus rediret ad Deum, qui dedit illum. Quoniam ibi homo in dominum aeternitatis sue, vel supernus, vel infernus. Intrare per angustum portam, quia latet spatiovia est qua ducit ad perditionem, et inutili sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta, et arcta via qua ducit ad vitam, et pauci qui inveniunt eam (1).

(1) Quoniam omnia vaticinata sint Isaia, quari tam potest an volumen, quale nunc est, ab eodem editum sit, statu non omnia que per revelationem doctos habent chartae mandatae, hinc ex inscriptione cap. vi. 1. Anno mortis Ozie, quod ante hanc mortem, c. in medium constabat regem moriturum esse, scribit non potuit; neque etiam visio hanc post mortem Ozie contigit, quo case dictum esset: Anno primo regis Iothahani, inscriptio quatuor possumus conjecturam: Anno mortis Iothahani immo, jam aliquod temporis spatium, cum scriberet Isaia, prætempore fuisse, quocum consentire inscriptio, cap. vii. 1. Accidit tempore Achazi filii Iothahani filii Ozie, quod aque aliquod temporis intervalum inter factum et scriptum indicare videtur.

Hinc explicandum est turbatus ordo vaticinorum, quae ita collaudanda fuisse, ut caput vi inchoatur librum, deinde sequentur cap. ii-v, tandem cap. vii-xi cum cap. i. Quicquid sit, Isaia videtur edidisse vaticinia sua signalia, et cap. vi, cap. ii-v, cap. vii-xi, et cap. i., xiv., xxvii., xxviii.-xxx.; et sic porro. Hac dico: Propheta aliud statu Propheta, in nostrum volumen collecta sunt. Hinc quaque vaticinia desperita, et oure sua manu essa videtur. Quia autem scripta collecta, acta si, dicneque. Qui plura vaticina Isaia abdidunt, contentum, ea sub fine exsili Babylonici, vel post reditum Iudeorum in patriam, collecta fuisse, quod illos argumentum evindit nequeit. Versimiliorum et sententiæ, minoras collectiones, ut cap. i-v, cap. vii-xi, cap. xi-xiii, cap. xxvii., xxviii., moriente Propheta jam diffusa, que paulo post in nostrum volumen conscripta sunt. (Johm.)

JUBILUS

EX MAGNIFICIS ISAIE ORACULIS.

ZORUNQUE ORDINATA SYNOPSIS, QUIDIBUS ECCLESIE REDEMPTIONEM, GRATIAM, PACEM, EXSULTATIONEM, VICTORIAM, IMPETATIS ET EXPONUM EXCIDICM, CHARMATA SPIRITUS SANCTI, CELESTIUM BONORUM AFFLVENTIAM, AC PERENNEM FELICITATEM, ET TRIUMPHUM PER CHRISTUM BANDA PROMITTIT.

I. Audite, eccl., et auribus percipite, terra, quoniam Dominus locutus est. Filios enatrivi, et exaltavi: ipsi autem spreverunt mo.

Cognovit hos possessorem suum, et asinus praeseppe domini sui: Israel autem me non cognovit, et populus meus non intellexit.

Ve genti peccatorum, populo gravi iniquitate, semini nequam, filii scleratis!

Omnis caput languidum, et omne cor mortens. A planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas: vulnera, et livor, et plaga tumens.

Nisi Dominus exsiruum reliquias nobis sermen, quasi Sodoma fuissemus, et quasi Gomorrah similes essemus.

Audite verbum Domini, principes Sodomorum: percipite auribus legem Domini nostri. populus Gomorrah.

Lavamini, mundi estote, auferite malum. cogitationum vestrarum ab oculis meis: si fuerint peccata vestra ut coquim, quasi nix dealbabuntur.

Si volueritis, et audiueritis me, bona terra comedetis. Quod si nolueritis, et me ad iracundiam provocaveritis, gladius devorabit vos.

Quonodo facta est merita civitas fidelis, plena iudicij? Justitia habitavit in ea, nunc autem homodie. Principes tui infideles, soci furum: poni debuimus Propheta, in nostrum volumen collecta sunt.

Hinc quaque vaticinia desperita, et oure sua manu essa videtur.

Propter hoc, ait Dominus, fortis Israel: Heu, consolabor super hostibus meis; et vindicabor de iniuriis meis; excoquam ad purum scoriam tuam.

Et resitum judices tuos ut fuerint prius. Post haec vocaberis civitas justi. Sion in iudicio redimetur: et conteret scelestos, et peccatores simul.

II. Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, et fluent ad eum omnes gentes, et dicent: Venite, et ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob; quia de Sion exhibit lex, et verbum Domini de Jerusalem.

Conflabunt gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces. Dominus Jacob, venite; et ambulemus in lumine Domini.

Dies Domini super omnem superbum et excel-

sum. El introibunt in speluncas petrarum, et in voragine terreni, a facie formidinis Domini, et a gloria majestatis eius, cum surrexerit percutere terram.

Quiescite ergo ab homine, cujus spiritus in natura ejus est, quia excelsus reputatus est ipso.

III. Ecce enim Dominator Dominus anferat a Iuda validum et fortis, omne roburantis et aquæ, consiliarium et sapientiam. Et dabo pueros principes eorum, et effeminati dominabuntur eis.

Provocaverunt oculos majesticis ejus: peccatum sum quasi Sodoma predicaverunt. Ve anima eorum, quoniam redditia sunt eis mala!

Dicite justo quoniam bene, quoniam fructum adiunctionem suarum comedet. Populus meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt.

Pro eo quod elevata sunt filiae Sion, et ambulabant extento collo, et nutibus oculorum ibant, et plaudebant, decalvabat Dominus verticem filiorum Sion: et erit pro suavi odore felix, pro zona funiculis, pro fascia pectorali cilicium.

IV. In illa die erit germe Domini in magnificencia. Omnes qui relicti fuerit in Sion, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita, cum abeatur Dominus sorores filiarum Sion in spiritu iudicij et ardoris.

V. Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. Et scripsit eam, et plantavit eam electam.

Nunc ergo, viri Iuda, iudicate inter me et vineam meam.

Quid est quod debui ultra facero vineam meam? an quod exspectavi ut faceret uvas, et fecit labruscas?

Auferam ergo sepe ejus, et erit in direptionem.

Ve qui conjungitis dominum ad dominum, et agram agro copulatis! numquid habitabilis vos soli in media terra?

Ve qui consurgitis manus ad chribitatem secundam! Cithara, et lyra, et tibia, et vinum in convivis vestris: et opus Domini non respicit.

Propterea dilatavit infernum animam suam, et aperuit os suum absque illo termino.

Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanita-

tis, et quasi vinenum plenari peccatum! Vae qui dicitis malum bonum, et bonum malum!

Vae qui sapientes estis in oculis vestris! vae qui potentes estis ad bibendum vinum, et vii fortis ad miscendam christateam!

VI. Vidi Dominum sedentem super solium ex-selsum et elevatum: et ea quae sub ipso erant, replebant templum. Seraphim stabant super illud: sex ale uni, et sex ale alteri: duabus velabunt faciem suam, et duabus velabunt pedes ejus, et duabus volabunt.

Et clamabant alter ad alterum, et dicebant: Sanctus, sanctus, sanctus, dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria ejus.

Et dixi: Ve mibi, quia tuei, quia vir pollutus habui ego sum! Et volavit ad me uetus de Seraphim, et a cælo » tetigit os meum, et dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, et auferetur iniquitas tua.

Et audiri vocem Domini dicens: Quem mittam? et quis ibit nobis? Et dixi: Ecce ego, mitte me.

Et dixit: Vade, et dices populo huic: Execea eos populi hujus, et aures eujus agrava: semen sanctum erit id, quod sterter in ea.

VII. Dices ad Achaz: Noli timere a dñbus cau-ditum fomigantium, Rasin regis Syria, et filii Romelia.

Ecce Virgo concipiet, et pariet filium, et vocabit nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum, et eligere bonum.

Sibilabit Dominus muscae Ägypti, et apì quæ esti in terra Assur: et radet in novacula conducta Assyriorum caput, et pilos pedum, et barbam universam.

VIII. Accessi ad prophetissim, et concepit, et peperit filium. Et dixit domini ad me: Voca nomen ejus: acceler a spolia detrahere: festina præ-dai.

Quia, antequam sciat puer vocare patrem suum et matrem suam, auferetur fortulus Damasci, et spelat Samarie, coram rege Aegyptiorum.

Dominus exercituum sanetizate: ipse pavor vester, et ipse terror vester. Et erit vobis in sanctificationem, in lapidem autem offensionis, et in petram scandali dominibus Israel; et habitantibus Ierusalem.

Ecce ego et pueri mei, quos dedit mihi Dominus in signum et portentum Israeli.

Cum dixerit ad vos: Querite a pythonibus: Numquid non populus a Deo suo requiret, pro vivis a mortuis? Ad legem magis, et ad testimonium.

IX. Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam: habitantibus in regione umbræ moris, lux ora est eis.

Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus: et vocabitur nomen ejus, Admirabilis,

Consilarius, Deus, Fortis, Pater futuri ævuli, Principi pacis.

X. Vae qui condunt leges iniqüas, ut opprimant proprieles, viduas et pupillulos decipiunt! Quid faciēs in die visitationis, et calamitatis de longe venientis?

Va Assur, virga furoris mei! ad gentes fallacem mittam eum, et contra populum furoris mei mandabo illi.

Et erit cum impleverit Dominus cuncta opera sua in monte Sion, visitabo super fructum magnifici regis Assur, et super gloriam altitudinis occulorum ejus.

Numquid gloriaribz securis contra eum, qui secutus est ea? proper hoc mittet Dominus in pinguis ejus tenuitatem: et subtilis gloriam ejus successa ardebit quasi combustio ignis.

Si fuerit populus tuus Israel quasi arena maris,

reliquum convertere ex eo: consummatio abreviata inundabit justitiam.

XI. Et egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet.

Et requiesceret super eum spiritus Domini: spiritus sapientie, et intellectus, spiritus consilii, et fortitudinis, spiritus scientie, et pietatis.

Et recipiet eum spiritus timoris Domini: non secundum visionem oculorum dignificabit, neque secundum auditum aurium arguet.

Sed iudicabit in justitia pauperes, et arguit in sequitate pro mansuetis terre: et percutiet terram virga ori sui, et spiritus labiorum suorum interficiat impium.

Et erit iustitia cingulum lumborum ejus: et fides cinctiorum renum ejus.

Illebit lupus cum agno: et pardus cum haedo accubabit: vitulus et leo et ovis simili moribuntur, et puer parvus minabit eos.

In die illa, radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, et erit spiritus ejus gloriōsus.

Et levabit signum in nationes, et congregabit fugitios Israel, et dispersos Juda colliget a qua-tuor plagis terre.

Et volabunt in humeros Philistihim per mare, simul deprendantibus filios Orientis, Idumea et Moab præceptum manus eorum, et filii Ammon obediens erunt.

XII. Et dices in die illa: Confitebor tibi, Domine, quoniam iratus es mihi: conversus est foror tuus, et consolatus es me.

Ecce Deus salvator meus, fiducialiter agam, et non timebo: quia fortitudo mea, et laus mea Dominus, et factus est mihi in salutem.

Hauriunt aquas in gaudio de fontibus Salvatori.

Exulta, et lauda, habitatio Sion: quia magnus in medio tui Sanctus Israel.

XIII. Onus Babylonis. Super montem caliginosum levate signum, exalte vocem, levate murum, et ingrediantur portas duces.

sum enim Luiti flens ascendat, et in via Cronsium clamorem contritionis levabunt.

Secundum: magnitudinem operis, et visitationis eorum: ad torrentem salicem ducent eos.

XVI. Emite agnum, Domine, dominatorem terræ, de petra deserti ad montem filie Sion.

Audivimus superbiam Moab, superbus est valde: superbia ejus, et arrogancia ejus, et indigatio ejus, plus quam fortitudo ejus.

Idecirco ultulabit Moab ad Moab, universus ultulabit: his, qui letantur super muros cocti lateris, Iogimini plaga sun.

Super hoc venter meus ad Moab quasi cithara sonabit, et viscera mea ad murum cocti lateris.

XVII. Onus Damasci. Ecce Damascus desinet esse civitas, et erit sicut acervus lapidum in ruina.

Et relinquatur in eo sicut racemos, et sicut exca-sio olei dharum vel trium olivarum in summitate rami.

XVIII. Va terra cymbalo alarum, que est trans fluminis Äthiopis!

Qui mittit in mare legatos, et in vasis papyri super aquas.

Ita: angeli veloci, ad gentem convulsam, et dilaceratam: ad populum terribilem, post quem non est alius: ad q̄ntem expectantem et conculcam, cuius dispercerunt lumina terram ejus.

Ante messem enim totus effloruit, et tumultu perfecto germinavit, et precedunt ramiculi ejus fabelius: et quæ derelicti fuerint, abscondentur, et existentur.

In tempore illo, deficeret munus Domino a populo divulse et dilacerato.

XIX. Onus Ägypti. Ecce Dominus ascendet super nomen leven, et ingrediens Ägyptum, et commovet hunc similacrum Ägypti a facie ejus, et cor Ägypti tabescat in medio ejus.

Stuti principes Tansos, sapientes consilarii Pharaonis, deuterunt consilium insipiens. Quomomodo dicitis Pharaoni: Filius sapientum ego, filius regum antiquorum?

Ubi nunc sunt sapientes tui? annointur tibi, et indicent quid cogitaverit Dominus exercituum super Ägyptum.

Dominus misicut in medio ejus spiritum vertiginis: et errare fecerunt Ägyptum in omni opere suo, sicut errat ebrios ei homines.

In die illa erit altare Domini in medio terra Ägypti, et titulus Domini iuxta terminum ejus. In die illa erit Israel terra Ägypti et Ägyptio: et benedicito in medio terra.

Cui benedixit Dominus exercituum, dicens: Benedic populus meus Ägypti, et opus meum mearum Assyrio: hereditas autem mea Israel.

XX. Dixit Dominus Isaïæ: Vade et solve sacramentum de lumbis tuis, et calceamenta tua tolle de pedibus tuis. Et fecit sic, vadens nudus, et discalceatus.

Et dixit Dominus: Sicut ambulavit Isaïas nudus, sic minabit rex Assyriorum Egyptios et Ethiopes, juvenem et senem, nudum et discalceatum.

XXI. Onus deserti maris. Sicut turbines ab Africa venient, de deserto venit, de terra mari. Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculum.

Pone mensum, contemplare in specula bilentes: surgite, principes, arripite clypeum.

Et vidit currum duorum equitum, ascensionem asini, et ascensionem camelii: et contemplatus est diligenter multo intuitu.

El clamavit leo: Super speculum Domini ego sum, stans jugiter per diem: et super custodiam meam ego sum, stans totis noctibus.

Ecce isti venit ascensor vir biigae equitum, et respondit, et dixit: Cecidit Babylon, et omnia scriptilia deorum ejus contrita sunt in terram.

Onus Duma ad me clamat ex Sei: Custos, quid de nocte? custos, quid de nocte?

Dixi custos: Venit mane et noct: si quereritis, querite, converditur, venite.

Onus in Arabia. In salu ad vesperam dormietis, in semitis Bedaniam.

XXII. Onus vallis visionis. Quidnam quoque ibi est, qui ascondisti et tu omnis in tecta?

Clamoris plena, ursa frequens, civitas exsultans: interfeci tui, non interfici gladio, nec mortui in bello.

Et vocabo Dominus Deus exercitum in die illa ad flumen, et ad planctum, ad calvium, et ad cingulum sacrum.

Et ecce gaudium et latititia, occidere vitulos, et jugulare arietes, comedere carnes, et libere vim: comedamus, et bibamus; eras enim moriemur.

Et revelata est in auribus meis vox Domini exercitum: Si dimittitur iniurias haec vobis donec moriamini, dicit Dominus Deus exercitum.

Hec dicit Dominus Deus exercitum: Vade, ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo, et Sohnam prepositum templi, et dies ad eum: Quid tu hic, aut quasi quis hic? quia excidisti tibi hic sepulcrum, excidisti in excelso memoriale diligenter, in petra tabernaculum tibi.

Ecce Dominus asportari te faciet, sicut asportatur gallus gallinaceus, et quasi amictum sic sublevabili te.

Et erit in die illa: Vocabo servum meum Elaiam filium Helcie.

Et induam illum tunica tua, et cingulo tuo confortabo eum, et potestatem tuam dabo in manu ejus: et erit quasi pater habitantibus Jerusalem, et domini Iudea.

Et dabo clavem domus David super humerum ejus: et aperiet, et non erit qui claudat: et claudet, et non erit qui aperiat.

XXIII. Onus Tyri. Ululate, naves maris: quia vastata est domus, unde vane consuerunt.

Erubescit Sidon; alt enim mare, fortitudine maris, dicens: Non parturivi, et non peperi, et non enutriui juvenes, nec ad incrementum perduxii virginies.

Quis cogitavit hoc super Tyrum quondam coronatam, cuius negotiatores principes, institoris ejus incliti terra;

Transi terram tuam quasi flumen, filia maris, non est cingulum ultra tibi.

Et erit in die illa: in obliuione eris, o Tyre, septuaginta annis, sicut dies regis unius: post septuaginta autem annos erit Tyro quasi cantum merecrici.

XXIV. Ecco Dominus dissipabit terram, et nudabit eam, et affliget faciem ejus, et disperget habitatores ejus.

Et erit sicut populus, sic sacerdos: et sicut servus, sic dominus ejus: sicut ancilla, sic domina ejus: sicut emens, sic ille qui vendit; sicut itinerator, sic is qui mutuum accipit: sicut qui repeatit, sic qui debet.

Cessavit gaudium tympanorum, quietus sonitus letantium, confituit dulcedo cithara.

Atraria est civilia, vanitatis, clausa est omnis domus nullo introcuntem.

Clamor erit super vino in plateis: deserta est omnis latititia: translatum est gaudium terre.

A finibus terre laudes audivimus, gloriam justi. Et dixi: Secretum meum mihi, vix mihi! pravaricantes pravaricati sunt, et pravaricatione transgressorum pravaricati sunt.

Formido, et fovea, et laqueus super te, qui habitor es terra.

Et erubescit luna, et confundetur sol, cum regnauerit Dominus exercitum in monte Sion, et in Jerusalem, et in conspectu senum suorum, fuerit glorificatus.

XXV. Domine, Deus meus es tu, exaltabo te, et confitebor nomini tuo: quoniam fecisti mirabilia, cogitationes antiquas, fideles amen.

Quia posuisti civitatem in tumulum, urbem fortem in ruinam, domum alienorum: ut non sit civitas, et in sempiternum non adficiatur.

Super hoc laudabit te populus fortis, civitas genitum robustarum timebit te.

Quia factus es fortitudo pauperi, fortitudo ergo in tribulatione sua: spes a turbine, umbraculum ab astu. Spiritus enim robustorum quasi turbo impellens pariem.

Et faciet Dominus exercitum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium, convivium vindemie, pinguium medullatorum, vindemie defecatae.

Precipitabit mortem in sempiternum: et auferet Dominus Deus lacrymam ab omni facie.

Et erit in die illa: Ecce Deus noster iste, expectavimus eum, et salvabit nos: iste Dominus, sustinuimus eum, exultabimus, et letabimur in salutari ejus.

XXVI. In die illa cantabitur canticum istud in terra Juda.

Urbs fortitudinis nostra Sion salvator, ponetur ea murus et antemurale.

Aperit portas, et ingredietur gens justa, cuncti veritatem.

Vetus error abiit: servabis pacem; pacem, ia in te speravimus.

Speratus in Domino in seculis aeternis, in Dominio Deo forti in perpetuum.

Domine, nomen tuum, et memoriale tuum in desiderio anima.

Miserere amio, et non discessit justitiam: in terra sanctorum iniqua gessit, et non videbat gloriam Domini.

Domine, dabis pacem nobis: omnia enim opera nostra operatus es nobis.

Mortientes non vivant, gigantes non resurgent: propera visitasti et contrivisti eos, et perdidisti omnem memoriam eorum.

Concepimus, et quasi parturivimus et peperimus spiritum: salutes non fecimus in terra; ideo no ncederemus habitatores terre.

Vivunt mortui tui, interfecti mei resurgent: expurgemini, et laudate qui habitatis in pulvere, quia nos lucis ros tuus, et terram gigantum destrahis in ruinam.

Vade, populus meus, infra in cubicula tua, clade osca tua super te, absconde modicum ad momentum, donec perfraneat indignatio.

XXVII. In die illa visitabit dominus in gladio suo duro, et grandi, et fortis, super Leviathan serpentem vectem, et super Leviathan serpentem tortuosum, et occidet celum, qui in mari est.

In die illa vinea meri cantabit ei.

Ego Dominus, qui seruo eam, repente propinabo ei, ne forte visitetur contra eam, nocte et die seruo eam.

Qui ingrediantur impetu ad Jacob, florebunt et germinabit Israel, et implibunt faciem orbis seminaria.

Et iste omnis fructus, ut auferatur peccatum ejus.

XXVIII. Ve corona superbie, ebris Ephraim, et florit decadenti gloria exultationis residuo populi sui.

Omnes enim mense replete sunt vomito surdiuumque, ita ut non esset ultra locus.

Quem docebit scientiam? et quem intelligere faciet auditum? ablactatos a lacte, avulso ab eteribus.

Quia manda remanda, manda remanda, expecta reexspecta, expecta reexspecta, expecta reexspecta, modicum ibi, modicum ibi.

Et erit eis verbum Domini: Manda remanda, manda remanda, expecta reexspecta, expecta reexspecta, expecta reexspecta, modicum ibi: ut vadant, et cadant retrorsum, et conterantur, et ilaqueantur, et capiantur.

Dixit enim: Percessimus fedus cum morte, et cum inferno fecimus pactum.

Ideo huc dicit Dominus Deus: Ecce ego militi in fundamenis Sion lapides probatum, angarem, pretiosum, in fundamento fundatum: qui credierit, non festinet.

Et delubilit frades vestrum cum morte, et pactum vestrum cum inferno non stabit: flagellum inundans cum transierit, erit ei in concutitionem; sola vexatio intellectus dubit audiuisti.

Conguistatum est enim stratum, ita ut alter decidat: et pallium breve utrumque operire possit.

Sicut enim in monte divisionum stabit Dominus: sicut in valle, quae est in Gabaon, inservit: ut faciat opus suum, alienum opus ejus: ut operetur opus suum, peregrinum est opus ejus ab eo.

Nunquid tota die arabit arans ut serat, proscindet et sarriet humum suum?

Et erudit illum in iudicio: Deus suus docebit illum.

XXIX. Ve Ariel, Ariel civitas, quam expugnavit David!

Et circumvallo Ariel, et erit tristis et mortuus, et erit muri quasi Ariel.

Et circumdabo quasi sphaeram in circuitu tuo, et jaciam contra te aggredi, et monumenta ponam in obsidionem tuam.

Humiliberis, de terra loqueris, et de humo audieris eloquium tuum: et erit quasi pythonis de terra vox tua, et de humo eloquium tuum musitabit.

Quoniam miscuit vobis Dominus spiritum sororis, claudet oculos vestros, prophetas et principes vestros, qui vident visiones, operiet.

Qui profundi estis corde, ut a Domino abscondatis consilium: quorum sunt in tenebris opera, et dicunt: Quis videt nos, et quis novit nos?

XXX. Onus jumentorum Austri. In terra tribulationis et angustia, lema et leo ex eis, vipers, et regulas volans, portantes super humeros jumentorum divitias suas, et super gibbum camelorum thesauros suos, ad populum qui est prodesse non poterit.

Qui dicunt videntibus: Nolite videre; et aspicientibus: Nolite aspicere nobis ea, que recta sunt; loquimini nobis placitum, telle nobis errores.

Iudee dicit Dominus Deus Israel: Si revertamini et quiescatis, salvi eritis; in silentio et in spe erit fortitudo vestra, et nolus.

Et dixistis: Nequaquam, sed ad eque fugiemus: idem fugiatis. Et super velocias ascendemus: ideo velociores erunt, qui persequentur vos.

Et dabit vobis dominus panem arctum, et aquam brevem: et non faciet avolare ultra doctorem tuum: et erunt oculi tui videntes preceptorem tuum.

Et aures tuae audient verbum post tergum monitum: Hec est via, ambulate in ea: et non declinatis neque ad dexteram, neque ad sinistram.

Et erit lux lumen sicut lux solis, et lux solis erit septempliciter sicut lux septem dierum, in die qua alligeravit dominus vulnus populi sui.

Preparata est enim ab heri Topheth, a rege preparato, profunda, et dilatata. Nutrimenta ejus, ignis et ligna multa: flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam.

XXXI. Vix qui descendunt in Egyptum ad auxilium, in eis sperantes, et habentes fiduciam super quadragesimam, quia multe sunt; et super equitibus, quia preualidus nimis: et non sunt confisi super sanctum Israel, et dominum non requisierunt.

Egyptus homo, et non Deus: et ergo eorum caro, et non spiritus: et dominus inclinabit manus suam, et corrux auxiliator, et cadet cui praevestit auxilium, simulque omnes consumentur.

Dixit dominus, cuius ignis est in Sion, et caminus ejus in Ierusalem.

XXXII. Ecce in iustitia regnabit rex, et principes in iudicio praeercent.

Principes vero ea ex quae principes digna sunt configit, et ipse super duces stabit.

Bonae effundant super nos spiritus de excellentia: et erit desertum in Charmel, et Charmel in saltem reputabatur.

Et erit opus iustitiae pax, et cultus iustitiae silentium, et secundum usque in sempiternum.

Et sedebit populus mens in pulchritute fine pacis, et in tabernaculum fiducie, et in re que opulenta.

Beati, qui seminatis super omnes aquas, immittentes pedem bovis et asini.

XXXIII. Vix qui predulis nomine et ipse predaberis? et qui spernis, nomine et ipse sperneris? cum consummaveris deprecatiōnēm, depredaberis; cum fatigas desideris contemneres, contemneris.

Dominus, miserere nostri: te enim expectavimus; esto brachium nostrum in manu, et salus nostra in tempore tribulationis.

Et erit fides in temporibus tuis, divitiae salutis sapientia et scientia: timor domini ipse est thesaurus ejus.

Eccē videntes clamabant foris, angeli pacis amare flebant.

Conferrunt sunt in Sion peccatores, possedit treacher hypocritas: quis poterit habitare de vobis

cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus semperniens?

Regem in deore suo videbunt oculi ejus, certent terram de longa.

Cor tuum meditabitur timorem: ubi est litteratus? ubi legis verba ponderans? ubi doctor parvulorum?

Respicere Sion civitatem solemnitatem nostram: oculi tui videbunt Jerusalēm habitationem opulentam, tabernaculum quod nequaquam transferri poterit.

XXXIV. Et tabescet omnis militia celorum, et complicabuntur sicut liber celo: et omnis militia eorum defluit, sicut defluit folium de vinea et de fiu.

Gladius domini repletus est sanguine, incrassatus est adipe, de sanguine agnorum et hirorum, de sanguine medullatorum arietum.

Victima enim domini in Bosra, et interfectio magna in terra Edom.

Et convertovent torrentes ejus in picem, et humus ejus in sulphur, et erit terra ejus in picem ardente.

Et possidebunt illam onocrotalus et ericius: ibis et corvus habitabunt in ea: et extendetur super eam mensura, ut redigatur ad nihilum, et perpendiculum in desolationem.

Et occurset diamonia onocrotalis, et pilosus clamabit alter ad alterum: ibi cubabit lamia, et inventi sibi requiem.

XXXV. Latabitur deserta et invia, et exsultabit solitudo, et floreat quis illum.

Geminatus germinabit, et exsultabit latifrons et luctans: gloria libani data est ei: de cor Carmeli, et Saron: iusti videbunt gloriam domini, et decorum dei nostri.

Tunc spicentur oculi cæcorum, et aures surdorum patibunt.

Et que erit aridi, erit in stagnum, et si vis in fonte aquarum: in cubilibus, in quibus pars ducas ones habebant, erictur viror calamites, et eis.

Et redempti a domino convertovent, et vident in Sion cum laude, et tactia semperna super eorum: gaudium et letitiam obtinebunt, et fugit dolor et gemitus.

XXXVI. Et dixit Rabaces, dicte Ezechie: Ille dicit rex magnus, rex assyriorum: Que est ista filia tua, qui confidis?

Aut quo consilio vel fortitudine rebellare disponis? super quem habes fiduciam, quia recessisti a me?

Ubi est Deus Enath, et Arphad? ubi est Deus Sepharvaim? numquid liberaverunt Samariam de manu mea?

XXXVII. Et venerunt servi regis Ezechie ad Isaiam.

Et dixit ad eos Isaias: Ille dicetis domino vestro: Ille dicit dominus: Ne times a facie verborum, que audisti, quibus blasphemaverunt pueri regis assyriorum me.

Ecce ego dabo ei spiritum, et audiens nuntium, et reverteretur ad terram suam, et correre cum faciam gladio in terra sua.

Et oravit Ezechias ad dominum, dicens: Domine exercitum, Deus Israel, qui sedes super cherubim: tu es Deus solus omnium regnum regnum terræ; tu fecisti celum et terram.

Et nunc, Domine Deus noster, salva nos de manu ejus: et cognoscant omnia regna terra, quia tu es dominus solus.

Et misit Isaia filius Amos ad Ezechiam, dicens: Haec dicit dominus Deus Israel: Pro quibus rogaisti me de Semiraherib rege Assyriorum.

Habitationem tuam, et egressum tuum, et introitum tuum cognovi, et insaniam tuam contra me.

Cum fureres adversum me, superbia tua ascendit in aures meas: ponam ergo circulum in iacobus tuis, et frenum in labiis tuis, et reducam te in viam, per quam venisti.

Egressus est autem angelus domini, et perennsit in castri assyriorum centum octoginta quinque millia. Et surrexerunt mane, et ecce omnes, cadaveria mortuorum.

XXXVIII. In diebus illis exortavit Ezechias usque ad mortem: et introivit ad eum Isaia filius Amos prophetus, et dixit ei: Dispon domui tuæ, quia morieris tu, et non vives.

Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem, et oravit dominum.

Et dixit: Olsacer, domine, memento queso quomodo ambulaverim coram te in veritate, et in corde perfecto, et quod bonum est in oculis tuis recordem. Et levavit Ezechias fletu magno.

Factum est verbum domini ad isaiam, dicens: Vade, et dico Ezechie: Haec dicit dominus deus David patris tui: Audivi orationem tuam, et vidi lacrymas tuas: ecce ego adjiciam super dies tuos quindecim annos: et de manu regis assyriorum eruam te, et civitatem istam, et protegerem eam.

Hoc autem tibi erit signum a domino, quia factum est verbum ho, quod locutus est.

Ecco reverti faciam umbram linearum, per quas descenderal in horologio achaz, in sole, retrorsum decem linea. Et, eversus est sol decem linea per gradus, quos descenderal.

Scriptura Ezechie regis juda, cum exortasset, et convalescet de infirmitate sua.

Ego dixi: in diuino dierum meorum vadam ad portas inferi; quiesci residuum anorum meorum.

Dixi: Non videbo dominum deum in terra viventium, non apisci hominem ultra, et habitatorem quietis.

Recogitabo tibi omnia annos meos in amaritudine animæ meæ.

Eccē in pace amaritudine mea amarissima: tu autem eruisti animam meam ut non periret, proscicisti post tergum tuum omnia peccata mea.

Vivens, vivens ipse confitebatur illi, sicut et ego hodie: pater filii notam faciet veritatem tuam.

Domine, salvus me fac, et psalmos nostros cantabis cunctis dilebus vite nostræ in domo domini.

XXXIX. In tempore illo misit merodach baladan, filius baladan rex babylonis, liberos et numeraria ad ezechiam: audierat enim quod negotias et convalueris.

Et ostendit ei ezechias universa que erant in thesauris suis.

Et dixit isaias ad ezechiam: Audi verbum domini exscriptum.

Ecco dies venient, et auferentur omnia, quae in domo tua sunt, et que thesaurizaverint patres tui usque ad diem hunc, in babylonem.

Et dixit ezechias ad isaiam: Bonum verbum domini quod locutus est. Et dixit: Fiat tantum pax et veritas in diebus meis.

XL. Consolamini, consolamini, popule meus, dicit deus vester: loquimini ad cor iherusalem.

Vox elamantis in deserto: Parate viam domini, rectas facite in solitudine semitas eis.

Omnis vallis exaltabitur, et omnis mons et colli humilabitur, et erunt prava in directa, et aspera in vias planas.

Vox dicens: Clama. Et dixi: Quid clamabo? omnis caro fenum, et omnis gloria ejus quasi flos agri.

Exsecutum est fenum, et ecce flos: verbum enim domini nostri manet in eternum.

Super montem excelsum ascende tu, qui evangelizas sion: exulta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas iherusalem: exulta, noli timere. Die civitatis iherusalem: Ecce deus vester.

Sicut pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos, et in sinu suo levabit; fratres ipsa portabit.

Quis mons est pugillo aquas, et colos palmo ponderavit? quis appedit tribus digitis molem terre, et libravit in pondere montes, et collis in statu?

Quis adjuvit spiritum domini? aut quis consiliarius ejus fuit, et ostendit illi?

Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo, et quasi nihilum et inane reputare sunt ei.

Cui ergo similem fecistis deum? aut quam imaginem ponitis ei?

Nunquid sculptile conflast faber? aut aurifex auro figuravit illud, et laminis argenteis argutarius?

Qui sedet super gyrum terre, et habitatores ejus sunt quasi locutus: qui extendit velut nihilum celos, et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum.

Quare dicit, Jacob, et loqueris, israel: Abscondit deus ista in via mea a domino, et a deo meo iudicium meum transiit?

Qui dat lasso virtutem: et his, qui non sunt, fortitudinem et robur multiplicat.

JUBILUS EX ORACULIS ISAE COLLECTUS.

Deficient pueri, et laborabunt, et juvenes in infernus cedent.

Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt pennas sicut aquila, current et non laborabunt, ambulabunt et non deficient.

XLI. Qui suscitavit ab Oriente justum, vocavit eum ut sequeretur se? Ego Dominus, primus et novissimus ego sum.

Et tu Israel serve meus, Jacob quem elegi, semen Abraham amici moi.

No times, quia ego tecum sum: ne declines, quia ego Deus tuus: confortavi te, et auxiliatus sum tibi, et suscepit te dextera justi mei.

Noli timere, vermis Jacob, qui moriri estis ex Israel: ego auxiliatus sum tibi, dicit Dominus et redemptor tuus Sanctus Israel.

Aperiam in supinis collibus fluminia, et in medio camporum fontes: ponam desertum in stagna aquarum, et terram inviam in rivos aquarum.

Dabo in solitudinem cedrum, et spinam, et myrram, et lignum olive: ponam in deserto abielem, ulmum, et buxum simile.

Ammundite qua ventura sunt in futurum, et sciemus quia dii estis vos.

Primus ad Sion dicit: Ecce adsum, et Jerusalem evangelistam dabo.

XLII. Ecce servus meus, suscipiam eum: electus meus, complacuit sibi in illo anima mea: dedit spiritum meum super eum, iudicium gentibus preferet.

Non clamabit, neque accipiet personam, nec audiatur vox ejus foris.

Calamum quassatum non conferet, et limum funigans non extinguet: in veritate educet iudicium.

Non erit tristis, neque turbulentus, donec ponam in terra iudicium, et legam ejus insulae expectabunt.

Dedi te in fedus populi, in lucem gentium.

Ut aperias oculos cecorum, et educeras de conclusione vincum, de domo carceris sedentes in tenebris.

Tacei semper, silui, patiens fui: sicut parturientes loquar, dissipabo, et absorbebo simul.

Et dicam cecos in viam, quam nesciunt, ponam tenebras coram eis in lucem. Surdi, audite: et ceci, intuimini ad videndum.

Quis cecus, nisi servus meus? et surdus, nisi ad quem nuntios meos misi?

XLIII. Et nunc hec dicit Dominus, creans te, Jacob, et formans te, Israel: Noli timere, quia redeni te, et vocavi te nomine tuo: meus es tu.

Cum transieris per aquas, tectum ero, et fluminis non operient te: cum ambulaveris in igne, non combureris, et flamma non ardebit in te.

Quia ego Dominus Deus tuus. Sanctus Israel, salvator tuus, dedi propitiacionem tuam Aegyptum, Ethiopiaem et Saba pro fe.

Noli timere, quia ego tecum sum, ab Oriente

adducam semen tuum, et ab Occidente congregabo te.

Dicam Aquiloni: Da; et Austro: Noli prohibere: affer filios meos de longinquo, et filias meas ab extremis terra.

Ego sum, ego sum Dominus, et non est absque me salvator.

Populum istum formavi mihi, laudeni meam narabat.

Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas proper me, et peccatorum tuorum non recordabor.

XLIV. Iste dicit: Domini ego sum: et ille vocabit in nomine Jacob: et hic scribet manu sua, Dominus, et in nomine Israel assimilabitur.

Plaste idoli omnes nihil sunt, et amantissima eorum non proderunt eis, ipsi sunt testes eorum, quia non vident, neque intelligunt, ut confundantur.

Delevi ut nubem iniquitates tuas, et quasi nebula peccata tua: revertere ad me, quoniam redemi te.

Laudate, coeli, quoniam misericordiam fecit

Dominus: jubilate, extrema terra; resonate, montes, lundationem, salutis et omne lignum eorum: quoniam redemit Dominus Jacob, et Israel gloribut.

Qui dico Cyro: Pastor meus es, et omnem voluntatem meam complebis. Qui dico Jerusalem: Edificaberis; et templo: Fundaberis.

XLV. Hec dicit Dominus christo meo Cyro, cuius apprehendi dexteram, ut subieciam ante faciem ejus gentes, et dorsa regum vertam: et aperiam coram eo januas, et portae non claudenter.

Ego ante te ibo, et gloriros terrae humiliabo: tollere areas conferam, et vectes ferreos confingam. Ego Dominus, et non est alter.

Formans lucem, et creans tenebras: faciens pacem, et creans malum: ego Dominus faciens omnina haec.

Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant justum: aperiat terra, et germinat Salvatorem, et justitia oritur simul: ego Dominus creavi eum.

Ve qui contradicisti factori suo, teste de samis tertiis. Numquid dicit lutum figulo suo: Quid facis, et opus tuum absque manibus est?

Ve qui dicit patri: Quid generas? et mulieri: Quid parturis?

Hec dicit Dominus: Labor Egypti, et negotiatio Ethiopiae et Sabaim, viri sublimis ad te transibunt, et tui erunt. Post te ambulabunt, vincti manus persent, et te adorabunt, teque deprecabuntur: tantum in te est Deus, et non est absque te Deus.

In memetipso juravi, egredietur de te meo justitiae verbum, et non revertetur: quia mihi curvabitur omne genu, et jurabit omnis lingua.

In Domino justificabitur, et laudabitur omne semen Israel.

JUBILUS EX ORACULIS ISAE COLLECTUS.

XLVI. Contractus est Bal, contritus est Nabo: facta sunt simulacia eorum bestiarum et jumentis, onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem.

Audite me, domus Jacob, et omne residuum domus Israel, qui portamini a meo ulero, qui getamini a mea vulva.

Nique ad secundum ego ipse, et usque ad canos ego porabo: ego feci, et ego feram: ego portabo, et salvabo.

Venit ad Orientem avem, et de terra longinquorum virum voluntatis mea. Et locutus sum, et adducim illud: creavi, et faciam illud.

XLVII. Descende, sede in pulvere, virgo filia Babylon, sede in terra: non est solum filia Chaldeorum, quia ultra non vocaberis mollis et tenuera.

Ei dixisti: In sempiternum ero domina: non posui te haec super cor tuum, neque recordata es novissimi tui.

Venient libi duo haec subito in die una, sterilitas et virilitas.

XLVIII. Sevi enim quia durus es tu, et nervus foretus cervix tua, et frons tua aerea: transgressemus ex ulero vocavi te.

Propter nomen meum longe faciam furorum meum: et laude haec infrenabo te, ne interreas.

Ecco excoxi te, sed non quasi argentum: elegi te in camino pauperitatis.

Utiam attendis mandata mea! facta tu es sicci flumen pax tua, et justitia tua sicut gurgitum maris.

Non erit pax impialis, dicit Dominus.

XLIX. Audite, insulae, et attendite, populi, de foro: Dominus ab ultero vocavit me, de vendre matris rite recordatus est nominis mei.

Et posuit os meum quasi gladium acutum: in umbra manus sui protexit me, et posuit me siccut sagittam electam: in pharetra sua abscondit me.

Ei dixit mihi: Servus meus es tu, Israel, quia in gloriaris.

Ei ego dixi: In vacuum laboravi, sine causa, et vanis fortitudinem meam consumpsi; ergo judicium meum cum Domino, et opus cum Deo meo.

Ecce dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terrae.

Hec dicit Dominus: In tempore placido exaudi te, et in die salutis auxiliatus sum tui: et servavi te, et dedi te in fedus populi, ut suscitem terram, et possiderem hereditates dissipatas.

Ut dices hi: qui voceti sunt: Exite, et ei his, qui in tenetibus: Revelamini. Super vias pascentur, et in omnibus planis præsens eorum.

Non esurient, neque sitiunt; et non percutiet eos aestus et sol: quia miseratur corum reges eos, et ad fontes aquarum parabunt eos.

Ecce isti de longe venient, et ecce illi ab Aquiloni et mari, et isti de terra Australi

Laudate, ocelli, et exsulta, terra: jubilate, montes, laudes; quia consolatus est Dominus populum suum, et pauperem suorum miserebitur.

Et dixit Sion: Dereliquit me Deuina, et Dominus oblitus est mei.

Nunquid oblivisci potest mulier infantem suam, ut non misereatur filio uteri sui? et si illa oblitus fuerit, ego tamen non obliviscar tui.

Ecce in manibus meis descripsi te: muri tuorum oculis meis semper.

Et dices in corde tuo: Quis genuit mihi istos? ego steriles, et noui patres, transmigrata, et captiva: et istos quis enutrivit? ego destituta et sola: et isti ubi erant?

Ei erunt reges nutritii tui, et regiae nutrices tu: vuln in terram demissi adorabunt te, et pulverem pedum tuorum ligent.

Et cibabo hostes tuos carnibus suis: et quasi musto, sanguine suo inebriabuntur: et sciat omnis caro, quia ego Dominus salvans te, et redemptus tuus fons Jacob.

L. Hec dicit Dominus: Quis est hic liber repudiis matris vestre, quo dimisi eam? aut quis est creditor meus, cui vendidi vos? E te in iniquitatibus vestris vendidi estis, et in sceleribus vestris dimisi multum vestram.

Dominus dedit mihi linguam eruditam, ut sciām sustentare eum, qui lassis est verbo: erigit manus, mane erigit mihi aurem, ut audiam quasi magistrum.

Dominus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contredoic, retrorsum non abi.

Corpus meum dadi percutientibus, et genas meas volventibus: faciem meam non averti ab increpantibus, et conspuentibus in me.

Dominus Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus: ideo posui faciem meam ut petram durissimam, et scio quoniam non confundar.

LI. Attendit ad Abram patrem vestrum, et ad Sarah, quia peperit vos: quia unum vocavi et benedixi ei, et multiplicavi eum.

Consolabitur ergo Dominus Sion, et consolabitur omnes ruinas ejus; et ponet desertum ejus quasi delicias, et solitudinem ejus quasi hortum Domini. Gaudium et letitia invenientur in ea, gratiarum actio, et vox laudis.

Nolite timere opprobrium hominum, et blasphemias eorum ne metatis.

Sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis: et sicut lanum, sic devorabit eos linea: salus autem mea in sempiternum erit, et justitia mea in generationes generationum.

Consume, consurge, induere fortitudinem brachium Domini: consurge sicut in diebus antiquis, in generationibus saeculorum. Numquid non tu percussisti superbum, vulnerasti draconem?

Et nunc qui redempti sunt a Domino, reverterentur et venient in Sion laudantes, et iugiter compiterna super capita eorum, gaudium et laetitia tenebunt; fugiet dolor et gemitus.

JUBILUS EX ORACULIS ISALE COLLECTUS.

Ego, ego ipse consolabor vos: quis ta ut timeres ab homine mortali, et a filio hominis, qui quasi fenum, ita arescit?

LII. Consurge, consurge, induere fortitudinem, Sion, induere vestimentis gloria tuu, Jerusalem; civitas Sancti: quia non adiicit ultra, ut perfranciat per te incircumcisus et immundus.

Quam pulchri super montes pedes annundantis et praedicantis pacem; annuntiantis bonum, praedicantis salutem, dicensis Sion: Regnabit Deus tuus!

Paravit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium: et videbant omnes fines terre salutare dei nostri.

Recedit, recedit, exite inde, pollutum nolite tangere: exite de medio ejus, mundanum qui feris vasa Domini.

LIII. Quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatione est? et ascendit sicut virginitas coram eo, et sicut radix de terra sticti.

Non est species ei, neque decor: et viuimus eum, et non erat aspectus, et desideravimus eum.

Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit: et nos putavimus eum quasi leprosum, et percossum a Deo et humiliatum.

Omnis nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit: et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.

Oblatus est quia ipse veluit, et non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ductus, et quasi agnus coram tendente se obmutesset, et non aperte os suum.

De angustia et de iudicio sublatuus est: generationem ejus quis enarrabit? quia abscessus est de terra viventium: propter seclus populi metu iniquitatem.

Et dabit impios pro sepultura, et dirim pro morte suis: eo quod iniquitatem non fecerit, neque dolor fuerit in ore ejus.

Ideo dispersum et plurimos, et fortium dividet spolia; pro eo quod tradidit in mortem animam suam, et cum seculares reputatus est: et ipse peccata multorum tulit, et pro transgressoribus rogavit.

LIV. Lauda, sterilis, qua non paris: decanta laudem, et hinc qui non pariebas: quoniam multi filii deserterunt, magis quam ejus que habeat virum, dicit Dominus.

Ad punctum in modico dereliquerit te, et in miserationibus magnis congregabo te.

Panpercula, tempes de convulsa, absque ulla consolatione. Ecce ergo sternam per ordinem lapides tuos, et fundabo te in sapphiris.

Et ponam jaspidem propugnacula tua, et portas tuas in lapides sculptos, et omnes terminos tuos in lapides desiderabiles.

Ft in justitia fundaberis: recede procul a calamita, quia non timebis: et a payore, quia non appropinquabit tibi.

LV. Omnes sicutentes, venite ad aquas: et qui

non habent argentum, properate, emite, et comedite: venite, emite absque argento, et absque villa commutatione vinum et lac.

Quare appenditis argentum non in panibus, et laborem vestrum non in saturitate; et audiennes me, et comedite bonum, et dilectabatur in crassitudine anima vestra.

Ferraria vobiscum pacium sempiternum, misericordias David fidiles.

Ecce testem populis dedi eum, ducem ac preceptorem gentibus.

Queridi Dominum, dum inveniens potest, invocate eum, dum prope est.

Quia in letitia egrediemini, et in pace deducmini: montes et colles cantabunt coram vobis laudes, et omnia ligna regionis plaudent manus.

LVI. Quia hec dicit Dominus cunctis: Qui custodiunt sabbatu mea, et elegerint quae ego volvi, et tenerient fecundus meum.

Dabo eis in domo mea, et in muris meis locum, et nomen melius a filiis et filialibus, nomen superpterum dabo eis, quod non peribit.

Speculatoris ejus caui omnes, nescierunt nisi versi: canes muti non valentes latrare, videntes vana, dormientes, et amantes somnia.

LVII. Justus perit, et non est qui recognitet in corde suo: et viri misericordiae colliguntur, qui non est qui intelligat: a facie enim malitia collectus est justus.

Quia hec dicit Excelsus, et sublimis habens aternitatem.

Propter iniquitatem avaritiae ejus iratus sum, et persecutus sum; abscondi a te ft. Jam meam, et indignatus sum, et abiit vagus in via cordis sui.

Impinguem quasi mare fervens, quod quiesceret non potest.

Non est pax impialis, dicit Dominus Deus.

LVIII. Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo sceleris corum, et domini Jacob peccata eorum.

Quare jejunavimus, et non aspexisti? humiliavimus animas nostras, et nescisti?

Ecce in die jejunii vestri inventur voluntas vestra.

Nonne hoc est magis jejunium, quod elegi? dissolue colligationes impietatis, solve fasciculus deprimentes.

Frangere esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in dominum tuum: cum videris nudum, operi eum, et carnem tuum ne despixeris.

Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et saetas tuu citius orietur; et anteibit faciem tuum justitia tua, et gloria Domini colligit te.

Et edificabuntur in te deserta seculorum: fundamenta generationis et generationis suscitabis:

Et vocaberis adificator septum, avrictens semitas in quietem.

Si vocaveris sabbatum delicatum, et sanctam Domini gloriosum, et glorificaveris eum dum non facis vias tuas, et non inventur voluntas tua.

JUBILUS EX ORACULIS ISALE COLLECTUS.

Tunc delectaberis super Domino, et sustollam super altitudines terre, et cibabo te hereditate Jacob patris tui. Os enim Domini locutum est.

LX. Ecce non est abbreviata manus Domini, ut salvare nequeat; neque aggravata est auris ejus, ut non exaudiat.

Manus enim vestre polluta sunt sanguine, et digitis vestri iniquitate: labia vestra locuta sunt mendacium, et lingua vestra iniquitatem fatur.

Tecum eorum non erunt in vestimentum, neque operientur operibus suis: opera eorum opera iniusta, et opus iniquitatis in manibus eorum.

Pedes eorum ad malum currunt, et festinant ut effundant sanguinem innocentium: cogitationes eorum cogitationes iniquitatis: vastitas et contritus in viis eorum.

Viam pacis nescierunt, et non est iudicium in gressibus eorum. Semita eorum incurvata sunt eis: omnis qui calcat in eis, ignorat pacem.

Multiplicata sunt enim iniquitates nostre coram te, et peccata nostra responderunt nobis: quia scelerata nostra nobiscum, et iniquitates nostras cognovimus.

Et conversus est retrorsum iudeum, et justitia longe stetit: quia corruit in platea veritas, et aequitas non potuit ingredi.

Sed iniquitates vestre divisorunt inter vos et Deum vestrum, et peccata vestra absconderunt faciem ejus a vobis ne exaudiatur.

Conceperunt laborem, et pepererunt iniquitatem.

Ova aspidum ruperunt, et telas aranea texerunt: qui comedenter ovis eorum morietur: et quod confutum est, erumpet in regulum.

Palpavimus sicut eaci varietem, et quasi absque oculis attractavimus: et impiegimus meridie quasi in tenebris, in caliginosus quasi mortui.

Rugiemus quasi ursi omnes, et quasi columbae meditantes gememus: expectavimus iudicium, et non est: salutem, et elongata est a nobis.

Et vidit quia non est vir; et aporiatus est, quia non est qui occurrat: et salvabit sibi brachium suum, et justitia ejus ipsa confirmavit eum.

Indutus est Dominus iustitia ut lorica, et gales salutis in capite ejus: indutus est vestimentis ulationis, et operatus est quasi pallio zeli.

LX. Surge, illuminare, Jerusalem: qui venit lumen tuum, et gloria Domini super te orta est.

Quia ecce tendebat operient terram, et caligo populus: super te autem oritur Dominus, et gloria ejus in te videbitur.

Et ambulabunt gentes in lumine tuo, et reges in splendoris ortu tui.

Inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian et Epla: omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes.

Qui sunt isti, qui ut nubes volant, et quasi columbae ad fenestras suas?

Pro eo quod fuisti derelicta, et odio habita, et

non erat qui per te transiret, ponam te in superbiam scelerorum, gaudium in generationem et generationem.

Et sages lac gentium, et mamilla regum lactaberis: et scies quia ego Dominus salvans te, et redemptor tuus fortis Jacob.

Pro te afferam aurum, et pro ferro afferam argentum, et pro lignis as, et pro lapidibus ferrum: et ponam visitationem tuam pacem, et praepositos tuos justitiam.

Occupabit salus muros tuos, et portas tuas laudatio: populus autem tuus omnes iusti, in perpetuum hereditabunt terram, germen plantiarum meorum. Minimus erit in mille, et porculus in genitum fortissimum.

LXI. Spiritus Domini super me, eo quod unxit Dominum me: ad annuntiandum mansuetus misit me, ut mederer contritis corde, et predicarem captivis indulgentiam, et clausis aperiotionem.

Ut prædicarem annum placabilem Domino, et diem ultionis Deo nostro: ut consolares omnes lugentes.

Ut ponerem iugentibus Sion, et darem eis coronam pro cinere, oleum gaudii pro lucta, palium laudis pro spiritu mororis: et vocabentur in ea fortis iustitiae, plantatio Domini ad glorificandum.

Vos autem sacerdotes Domini vocabimini, ministeri Dei nostri, dicetur vobis: Fortitudinem genitum comedetis, et in gloria eorum superbietis.

Omnes qui viderint eos, cognoscet illos; quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.

Gaudens gaudebo in Domino, et exsultabit anima mea in Deo meo: quia induit me vestimentis salutis; et indumento justitiae circumdebet me, quasi sponsum decoratum corona, et quasi sponsum ornatum monilius suis.

LXII. Propter Sion non facebo, et propter Jerusalem non quiescam, donec egrediar ut splendor justus ejus, et salvator ejus ut lampas accendatur.

Et eris corona glorie in manu Domini, et dia dema regni in manu Dei tui.

Non vocaberis ultra Derelicita: et terra tua non vocabit amplius Desolata; sed vocaberis Volutas mea in ea, et terra tua Inhabitata: quia placuit Domino in te, et terra tua Inhabitata.

Super muros tuos, Jerusalem, constitui custodes, tota die et tota nocte in perpetuum non tacebunt: qui reminiscimini Domini, ne taceatis.

Et vocabunt eos populus sanctus, redempti a Domino.

LXIII. Quis est iste, qui venit de Edom, tintinnus vestibus de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor justitiam, et propagulator sum ad salvandum.

Quare ergo rubrum est indumentum tuum, et vestimenta tua sicut calcantium in toresulari?

Torcular calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum: calcavi eos in furore meo, et concavavi eos in ira mea: et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea, et omnia indumenta mea inquinavi.

Dies enim ultionis in corde meo, annus refribitionis mee venit.

Attende de celo, et vide de habitatculo sancto tuo: ubi est zelus tuus, et fortitudo tua, multitudine viscerum tuorum, et miserationum tuorum? super me continuaverunt se.

Tu enim pater noster, et Abraham nescivit nos, et Israel ignoravit nos: tu, Domine pater noster, redemptor noster, a seculo nomen tuum.

LXIV. Ultimam dirumperes celos, et descenderes! a facie tua montes defluerent.

A secundo non audierunt, neque auribus percepunt: oculis non vident, Deus abque te, que preparasti expectantibus te.

El facti sumus ut immundus omnes nos, et quasi pannus menstruante universæ justitiae nostra: et cœdimus quasi folium universi, et iniquitates nostræ quasi ventus abstulerunt nos.

Et nunc, Domine, pater noster es tu; nos vero tu: et fector noster tu, et opera manuum tuorum omnes nos.

Domus sanctificationis nostræ, et glorie nostra, ubi laudaverunt te patres nostri, facta est in extusionem ignis, et omnia desiderabilia nostra versi sunt in ruinas.

Nunquid super hunc confinebis te, Domine, tabebis, et affliges nos vehementer?

LXV. Quesierunt me qui ante non interrogabant, invenerunt qui non quesiuerunt me. Dixi: Ecce ego, ecce ego, ad gentem quæ non invocabat nomen meum.

Hoc dicit Dominus: Quomodo si inventiatur granum in botro, et dicatur: Ne dissipes illud, quotum beneficium est: si faciam propter servos meos: et hereditabimur eam electi mei, et servi mei habitabunt ibi.

Et vos qui dereliquistis Dominum, qui oblitis estis montis sanctum meum, qui ponitis Fortunam mensam, et libibis super eam.

Numerabo vos in gladio, et omnes in eadem corruetis: pro eo quod vocavi, et non respondistis:

locutus sum, et non audiisti: et faciebas malum in eundis meis; et que nobis elegisti.

Ecco enim celos novos creo, et terram novam, et non erunt in memoria priora, et non ascendi super cor.

Non erit ibi amplius infans dierum, et senex qui non impletat dies suos: quoniam puer centum annorum morietur, et peccator centum annorum maledictus erit.

LXVI. Hec dicit Dominus: Ccelum sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum: quo est ista domus quam edificabilis mihi, et quis est iste locus quietis mee?

Vox populi de civitate, vox de templo, vox Domini reddentes retributionem inimicis suis.

Antequam parturire, peperit: antequam venire partus ejus, peperit masculum.

Nunquid ego qui alios parere facio, ipse non parianus dicit Dominus: si ego qui generationem cœseris tribuo, sterilis ero? ait Dominus Deus Ius.

Letamini cum Ierusalem, et exultate in ea omnes qui diligitis eam: gaudente cum ea gaudio universi, qui lugentis super eam.

Quia hec dicit Dominus: Ecce ego declinabo super eam quasi fluvium pacis, et quasi torrentem inundantem gloriam gentium, quam susgetis: ad ubera portabimini, et super genua blandientur vobis.

Quomodo sicut mater blandiatur, ita et ego consolabor vos, et in Ierusalem consolabimini.

Quia ecce Dominus in igne veniet, et quasi turbu quadrige ejus; reddere in indignatione furorū suum, et incrationem suam in flamma ignis.

Et ponam in eis signum, et mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes, et adducam omnes fratres vestros donum Domino in equis, et in quadrigis.

El erit mensis ex mense, et sabbatum ex sabato: veniet omnis caro, ut adoret coram facie mea, dicit Dominus.

Et egredientur, et videbunt cadavera virorum, qui prævaricati sunt in me; vermis eorum non morietur, et ignis eorum non extinguetur: et erunt usque ad satiæatem visionis omni carni.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto: sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in seculorum. Amen.

INDEX LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ

QUAM HIS IN ISAIAM COMMENTARIIS CITANTUR.

(Prior numerus paginam, secundus columnam designat; si unus tantum occurrat numerus, ad præcedentem referri indicio est.)

EX VETERE TESTAMENTO.

EX GENESI.

<i>Cap. ix, vers. 26.</i> Si Chanaan servus ejus, pag. 75, col. 1.	617, 2.
<i>xii, 10.</i> Erat sicut paradise Dei,	152, 2.
<i>xxvi, 29.</i> Esto Dominus fraterum,	75, 1.
<i>xxx, 33.</i> Respondet mihi cras justitia mea,	578, 2.
<i>lxix, 9.</i> Catus leonis Iuda; ad prodom, fili mi, asciendisti;	206, 1.

EX EXODO.

<i>Cap. v, vers. 2.</i> Nescio Dominum,	617, 2.
<i>ix, 6.</i> Vos eritis mihi in regnum sacerdotale,	724, 2.
<i>xxiii, 17.</i> Teipsum novi ex nomine,	550, 4.

EX LEVI 10.

<i>Cap. vi, vers. 29.</i> Mense sept. ad offert getis animas vestras,	676, 1.
<i>xxv, 1.</i> El erit tanquam lignum quod plantatum est secundus decursus aquarum,	735, 1.

EX LIBRO JUDICUM.

<i>Cap. xii, vers. 18.</i> Quid queris nomen meum, quod est mirabile,	253, 2.
<i>xxv, 1.</i> El a cornibus unicornis humiliatorem meum,	450, 2.

EX LIBRO I REGUM.

<i>Cap. ix, vers. 18.</i> Ubi est domus videlicet,	704, 1.
<i>xi, 7.</i> State ut iudicet contentum adversum vos coram Domino de omnibus misericordiis,	578, 1.
<i>xxi, 24.</i> Nunquid et Saul inter Prophetas,	48, 2.
<i>xxi, 34.</i> Non remansisset Nabal, etc., mingens ad partem,	80, 2.
<i>xxii, 8.</i> Tenebris ligati vernicibus,	513, 3.

EX LIBRO II REGUM.

<i>Cap. viii, vers. 2.</i> Mensus est ens lenticula, conquis terræ: mensus est autem duo fuscicula: unum ad occidendum, et unum ad vivificandum,	451, 2.
<i>xiv, 7.</i> Quærunt existimare scribillam meam quæ reliqua est, ut non sit vir meo nomen,	658, 2.
<i>xvi, 10.</i> Deus præcepit Semei, ut mihi malediceret,	244, 2.
<i>xx, 26.</i> Ita autem Iacob orat sacerdos David,	720, 1.
<i>xxii, 8.</i> Tenebris ligati vernicibus,	513, 3.

EX LIBRO III REGUM.

<i>Cap. iii, vers. 9.</i> Dabis seruo tuo cor docile, ut populum suum iudicare possit,	501, 2.
<i>xii, 13.</i> Bezaedit Nabo Deum,	79, 1.
<i>xlii, 1.</i> Tibi soli peccavi, ut justificeris in sermonibus tuis,	73, 1.
<i>lxvii, 7.</i> Benedic nos Deus, Deus noster, benedic nos Deus,	167, 2.
<i>lxvii, 27.</i> In Ecclesiis benedictio Deo Domino de fontibus Israel,	573, 4.
<i>lxx, 5.</i> Tu es, Domine, patientia mea.	77, 2.
<i>lxxi, 10.</i> Reges Tharsis in sua manera offerunt,	703, 2.
— 14. Castigatio mea in matutinis,	437, 2.
<i>lxxxvii, 30.</i> Quoniam percussit petram, et fluxerunt aquæ,	72, 1.
numquid et panem poterit dare,	
— 41. Conversti sunt, et tentaverunt Deum,	184, 4.

EX LIBROI PARALIPOMENON.

<i>Cap. xxv, vers. 1.</i> Qui prophetaerant in citharis et psaltriis et cymbalis,	48, 2.
<i>EX LIBRO JUDITH.</i>	

<i>Cap. xvi, vers. 21.</i> Dabit ignem et vermes in carnes eorum,	767, 2.
<i>EX LIBRO JOB.</i>	

<i>Cap. xxvii, vers. 7.</i> Qui signat in manu hominum ut norint singuli opera sua,	47, 2.
<i>EX PSALMIS.</i>	

<i>Psalm. 1, vers. 1.</i> Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit;	70, 1.
— 3. El erit tanquam lignum quod plantatum est secundus decursus aquarum,	735, 1.

<i>x, 4.</i> Dominus in calo sedes ejus,	264, 2.
<i>xii, 6.</i> Qui onus Domini in generatione justa est,	73, 1.

<i>xii, 22.</i> Et a cornibus unicornis humiliatorem meum,	450, 2.
<i>xiiii, 5.</i> Domine, in calo misericordia tua, et veritas tua usque ad nubes,	449, 2.

<i>xxxi, 20.</i> Quia peccatores peribunt,	354, 1.
<i>xlii, 1.</i> Beatus qui intelligit super egenum et pauperem,	630, 1.

<i>xlii, 1.</i> Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta,	333, 4.
<i>xlii, 21.</i> Non recessit retro cor nostrum, quoniam humiliasti nos,	73, 5.

<i>xliv, 15.</i> Filiæ Tyri in maneribus vultum tuum deprefabuntur,	353, 4.
<i>xlvi, 8.</i> In spiritu vehementi contulerat nubes Tharsis,	139, 2.

<i>lxvii, 1.</i> Bene dicat nos Deus, Deus noster, benedic nos Deus,	167, 2.
<i>lxvii, 27.</i> In Ecclesiis benedictio Deo Domino de fontibus Israel,	

<i>lxx, 5.</i> Tu es, Domine, patientia mea.	77, 2.
<i>lxxi, 10.</i> Reges Tharsis in sua manera offerunt,	703, 2.

— 14. Castigatio mea in matutinis,	437, 2.
<i>lxxxvii, 30.</i> Quoniam percussit petram, et fluxerunt aquæ,	

numquid et panem poterit dare,	72, 1.
— 41. Conversti sunt, et tentaverunt Deum,	184, 4.